

Alte Drucke

**DE NOTHIS || SPVRIISQVE FILIIS.|| LIBER SINGVLARIS ||
Gabrielis Palaeoti, S. Romanae Ecclesiae || Cardinalis, ac
Bononiensis || Iurisconsulti.|| IN ...**

Paleotti, Gabriele

Frankfurt/Main, 1574/(1573)

VD16 ZV 26219

CAP. I.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-149688

- 8 Cur promiscuus concubitus fuerit pro-
hibitus.
9 Iure naturali, delicta etiam damnari.
10 Lex quid sit, & quando inuenta.

C A P. I.

V M de filiis illegitimis si-
mus tractaturi, vt omnia
rectè, atque ordine tradā-
tur, necessarium duxi de
eorum origine nonnulla
inprimis recensere. Cùm enim materia
perquàm obscura sit, varijsq; sparsim
implicita quæstionibus, nos, quibus hæc
omnia, quoad eius fieri poterit, diluci-
dè explicare, atque in vnum colligere,
propositum est, nihil aptius facere posse
arbitrati sumus, quàm ab ipsius rei ve-
luti ex cunabulis exordiri, vt ita ad re-
liqua, quæ consequentur, faciliior hinc a-
ditus patefiat. Dicemus igitur primò, ef-
sent ne initio æquali omnes iure homi-
nes, & quonam primùm tempore hoc il-
legitimorum nomē cœptum sit vsurpari.
Qua quidem de re, inter grauissimos Iu-
ris interpretes, magnam olim fuisse con-
trouersia legimus, Ricardumq; Malumb.
acris ingenij virum, in quadam disputa-
tione, vt refert Bartolus, & respondisse,
Iure

a Bart. l. 5. de
concub.

Iure naturali primæuo, quemcunq; concubitus passim licitum fuisse, omnesq; ex quouis coitu susceptos liberos, legitimos extitisse, seruatumq; id consq; fuisse semper, quoad lata sunt scripta ab hominibus leges: illis enim, cum deinde certi hominum matrimonijs fines essent constituti, ita post factum, vt qui eos limites essent egressi, primi illegitimos viderint filios, cum antea hoc ipsum nomen esset ignotum. Quæ opinio placuit sanè multis, *a* tum quod expressè Iustiniani verbis videretur approbata, *b* tum etiam, quod cum hæc maris & fceminæ coniunctio, de iure naturali sit, *c* non potuit tunc id illegitimè factum censeretur, quod legis ipsius naturalis autoritate niteretur. *d* Etenim si nondum scripta vllæ erant leges, quæ quid sequendum fugiendumue esset, docerent, quo pacto iniustos posses tunc vllos filios dicere, quos lex adhuc non improbabat, quin tuebatur potiùs, cum naturale ius, quod inter homines tunc vigeat tantum, vnumquenque ad quemuis ferè concubitus tacitum quoddam impelleret instinctu? *e* Sed tamen aliter sensit Io. Andreas, faliter Bartolus, *g* & quidam alij, *h* quorum diuersa quidem de spurijs initijs sententiæ literis mandata extant, nihil tamen eorum quis

a Albe. l. 1. §. ius naturale, de iust. & iur.
Bald. nou. tract. doc. 3. par. nu. 7.
b Auth. quib. mod. nat. sui. §. natura.
c Inst. de iur. nat. in princ.
d Arg. l. Gracchus. C. de adulter.

e Gloss. l. 1. §. ius nat. de iust. & iur.
f In Reg. sine culpa, in Mercuria.
g In l. 3. de concub.
h Rosel. trac. legit. c. 2. n. 11.

quisquā hactenus attulisse visus est, quod
has Ricardi rationes omnino confutaret.
Ego igitur antequam de eorum primor-
dijs quid sentiendum sit, exponam, in prę-
senti docendum constitui id, quod à Bar-
tolo & cæteris ommissum est, nullo pacto,
quo de prisca hominum conditione Ma-
lumb. tradidit, defendi posse. Sic enim
dico, tātum abesse, vt ante leges scriptas,
legitimi omnes filij haberētur, quod ipse
putauit, vt dixerint alij, vsque ad id tem-
pus, neminem verē legitimum extitisse.

a In Prohem.
Rhet.

2 Inquit enim Cicero: a Fuit quoddā tem-
pus, quo magis homines passim bestia-
rum modo vagabantur, & sibi victu feri-
no vitam prorogabant, nec ratione animi
quicquam, sed viribus corporis admini-
strabant, nondum diuinæ religionis, non
humani officij ratio colebatur, nemo
nuptias viderat legitimas, incertos quis-
que inspexerat liberos. Quæ quidem
Ciceronis verba nunc ita referre placuit,
potius, vt ostenderem Malumbri senten-
tiam authoris locupletissimi testimonio
conuinci, quàm vt ego his quoque fidem
omnino adhibendam esse censeam. Nunc
igitur euidentissima, ni fallor, ratione
probabo, nullo pacto ante leges scriptas
iustos omnes filios, ac æquali iure habi-
3 tos fuisse. Si enim accuratē primos legum
scripta-

scriptarum auctores perquiramus, o-
missis his quæ de Cerere, Cecrope, Am-
phione, vetustas est fabulata; scimus id
cōsensu eruditorum omnium receptum,
vt Euseb. Ioseph. in lib. Antiquit. & mul-
ti testantur, primū Moysen, longo an-
te alios annorum interuallo, ex scripto
leges populis promulgasse, sacrosanctas
eas scilicet leges, quas ipse ex summi &
præpotentis Dei ore diuinitus fertur ac-
cepisse, idq; post annos à Mundi initio
bis mille quadringentos, quinquaginta
quatuor. *a* Quod si nos ea, quæ in veteri
sacra pagina, ante id Moysis tempus, tra-
dita extant, legamus, animaduertemus
multis sanè in locis, & illegitimorum mē-
tionem factam, *b* & cōcubinatum, *c* for-
4 nicationem, *d* meretrices, *e* raptum, stu-
prumq; vnde tales prodeunt liberi, co-
gnitum fuisse satis, quamuis leges adhuc
nullæ in scriptis extarent, grauiusq; eos
correptos, quia alienæ vxoris cōcubitum
appetijssent, *f* aded vt hæc differentia in-
ter legitimos & illegitimos, multò ante
ea tempora fuisse, manifestè contra Ma-
lumbri sententiã appareat. Accedit quòd
& Homerus antiquissimus Poëta, de filijs
Nothis in carminibus suis quãdoq; men-
tionem facit, cuius tamen temporibus
lex scripta nondum cognita fuisse fertur,

a In Chro. Io.
Cario.

b Gen. c. 21.

c Gen. 22. in
fi. & 36.

d Gen. 38. 34.

in fin.

e Gen. 34. 39.

f Gen. 30. 26.

a In Prælud.
Hom.

cùm Plutarchus testis sit, *a* hoc verbum
vômos, quo lex scripta significatur, apud
eum nuspiam reperiri. At si dicas, cùm
Iure naturali omnia regerentur, quî po-
tuit tunc aliquid illicitum videri, præ-
sertim verò in filiorum procreatione,
quæ cæteris animantibus communis e-

5 rat? Respõdeo duplicem esse animorum
vim, & naturæ, alteram in appetitu posi-
tam, quæ nobis cum brutis fuit commu-
nis, alteram in ratione, sensibus dominā-
tem, cuius homo ipse particeps tantum

b Archi.c. ius
autem. r. Dist.

6 fuit, quod proprietatem naturalem ius di-
citur. *b* Quò fit, vt si procreandi voluptatē
& cupiditatē ipsam spectes, iam quæq; cō-
iunctio videatur permittā, quòd eadem &
cæteris insit animantibus: sin rationem,
quæ appetitum in officio debuit cōtinere,
& soli fuit homini tributa, tunc delectū
aliquem in hisce congressibus habēdum
omnino censeas, vt & Baldus subtiliter
scriptum reliquit. *c* Homo siquidem, nō

7 animal tantum est, sed animal rationis
compos, proptereaq; cùm de Iure natura-
li loqueris, prout in hominem cadit, id
longè aliter ac in cæteris brutis est accipi-
endum, is enim si ratione nō vtatur, quā-
uis & ad id naturæ instinctu impellatur,
nimium utique à vera hominis natura eo
ipso deflectit, scq; non virum præbet. *d* Si
igitur

e Bald. l. i. s.
ius naturale.
Castr. l. ex
hoc iure, nu.
7. in fin. de
iust. & iur.

d Angel. d. s.
ius natura. &
Zaf. ibi.

igitur naturali iure eo tempore homines
 utebantur, vt Iustin. & ipse quoq; Ricar-
 dus fatetur, quis dicat deinde adeo laxos
 & vagos fuisse pascim concubitus, cum id
 à naturali satis hominum abhorreat ra-
 3 tione? Natura enim certos filijs parentes
 adesse debere suadet, certumq; contrahi
 matrimonium, vt liberi à genitorib. suis
 ali, bonisq; moribus possint institui. Fac-
 nanq; incerta esse connubia, partusq; vul-
 go conceptos, queminam vitæ tuæ tunc
 authorem agnosces, à quo educeris, cuius
 actiones, exempla; imiteris? Ius igitur
 naturale, ratioq; ipsa satis hoc dictat, cer-
 tos vnicuique debere esse parentes, vt e-
 gregiè non solum interpretes nostri, *a* sed
 & Philosophi naturæ ipsius arcanorum
 cōsulti tradidere. *b* Rursus, si id obijcias,
 nō potuisse illegitimum id dici, quod ad-
 huc legibus non erat prohibitum, respon-
 7 derem eo pacto nec homicidium, nec fur-
 tum, nec quoduis delictū ante leges scri-
 ptas potuisse vetitum dici, quæ tamen cer-
 tum est, solo iure naturali turpia fuisse iu-
 dicata, quod idem & in adulterio tradi-
 tum est. *c* Vna enim naturalis ratio, satis
 est ad res probandas, vel condemnandas.
 Ipsaq; lex nihil aliud est, nisi recta & à nu-
 10 mine Deorum tracta ratio, infinitis illa
 quidē antè seculis nata, quàm & scripta,

a Ioan. And.
 Reg. sine cul-
 ga.

b Arist. Poli.
 2. c. 2. & ethic.
 lib. 8.

c l. Probum
 de ver. sig.

a Lib. 1. de legib.

b Dec. Rub. de constit.

c d. l. probrum. l. fi. de rit. nup. l. fin. de cond. sine causa. c. et si. §. quædam. de iureiur.

& ciuitates sunt constitutæ, vt ait Cicero, a Vnde nec hodie ad legis substantiâ scriptura necessaria existimatur. b Ex his statuo, sicuti ante leges scriptas, omnia ferè delicta, sic & adulteria, incestus, & consequenter illegitimos filios potuisse reperiri. c Hæc tamen res vt se habeat, nunc dilucidius exponemus.

DE PRIMA ILLEGITIMORUM ORIGINE.

- 1 *Matrimonium à Deo institutum, & qua lege.*
- 2 *An olim plures uxores eodem tempore licuerit habere. num. 6.*
- 3 *Bartoli error de primi parentis peccato.*
- 4 *Leges nostræ, à sacra historia in multis dissentiunt.*
- 5 *De aureo illo seculo, & iure naturali primæno Doctorum.*
- 6 *Quelibet coniunctio, præter vnius uxoris & viri coniugiū, semper fuit prohibita.*
- 7 *Opinio Juriscon. de Mundi origine.*
- 8 *Nunquam promiscuos concubitus fuisse permisos.*
- 9 *Differentia inter sacras leges & civiles: de Spuriæ origine.*

C A P.